

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

I. Libri. Pars III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

de mundo transit ad claustrum bene ordinatum, gaudere debet: sicut illi qui per arcam à periculo diluuij fuerunt liberati: & sicut Loth ab incendio Sodomorum saluatus fuit; & sicut filij Israel gauisi sunt, cum seruitutem Pharaonis & exercitum eius euaserunt: & sicut pueri à fornace ignis Babylonica fuerunt liberati. Qui mundum pro Deo reliquerunt, si id pro quo reliquerunt, viderent, non pœniterent, nec se deceptos esse crederent. Dicitum est de Ninie, quæ tenet figuram mundi: Qui viderit te, resiliet à te: dicitum est de muliere forti: Gustauit & vidit quoniam bona est negotiatio eius. Simile est regnũ cœlorum thesauro abscondito in agro: quem qui inuenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuersa quæ habet, & emit agrum illum. Qui nunc tristatur, labore & malorum perpeffione regnũ emendo: gloria-bitur illo obtento. Malum est, malum est, dicit omnis emptor, & cum recesserit, tunc gloriabitur.

Nam. 3.

Pro. 6. 11.

Matth. 13.

Pro. 26.

INCIPIT TERTIA PARS PRIMI LIBRI, quæ monet vt eductus de seculo, nec corde, nec corpore ad seculum redeat. In cuius primo capitulo ostenditur, quòd reditus ad seculum multum sit timendus.

CAPVT I.

Multum timendum est ei, quem Dei bonitas de seculo eduxit, ad illud redire corde vel corpore: ante professionem, vel facta professione. De reditu post professionem;

nem; hoc patet: Qui enim sic ad sæculum redit: à Deo recedit & perit. Aug. in lib. Soliloquiorum. *Lib. 1. cap. 1.*
 Deum quem relinquere, hoc est, quod perire. *parum ante med.*
 Iste recessus à Deo multum habet confusionis. *Hier. 17.*
 Domine omnes qui te derelinquunt, confundentur. Verè confusione dignus est, qui eum relinquit timore mali, in quo nihil habetur mali.
 Qui custodit præceptum, non experietur quicquam mali. Quod alij esset malū, ei est bonum. *Eccl. 8.*
 Dignus etiam est confusione, qui ei præponit aliquid bonum, in quo omne bonū, & quo amisso nullum retinetur bonū. Dixit Dominus Moyfi: *Exod. 33.*
 ostendam tibi omne bonum. Omne bonum, est Deus: & illo amisso, omne bonum amissum est. *Osee 8.*
 Projecit Israel bonum. Bonū vniuersaliter proiicit, qui Deum deserit. Seneca. Nihil est homini bonum, sine se bono. Cum Deo bene est homini: sine ipso non. Dicite iusto, quia bene. August. *Colligitur ex epist. 77.*
 Tale bonum est Deus, vt nemini eum deserenti bene fit. Verè confusione dignus est, qui eum relinquit à quo existit: & qui eum redemit. Deum qui te genuit, dereliquisti: & oblitus es Domini creatoris tui. Ingratus sensu dereliquit liberantē se. Verè confusione dignus est, qui pessimum Dominum, optimo præponit. Dixit Petrus Domino quærenti à discipulis, an vellent abire: *Ioan. 6.*
 Domine ad quem ibimus? Malitia Domini ad quem itur, cum à Deo receditur, multum deberet cohibere à recessu ab ipso. Maximè in futuro à Deo cōfundentur, qui à Deo recedūt, quando manifestum erit toti mundo, quòd ipsi sunt qui dixerunt Deo, Recede à nobis. Tunc Deus *Tob. 1.*
 relictus ab eis, reddēs eis vicē dicet eis: *Psal. 2.*
 Discedite
 à me

Matth. 7.
Et 25.

à me qui operamini iniquitatem. Discedite à me maledicti in igné æternum. Discessus iste à Deo multum prouocat eius indignationem: cùm miser vermiculus Dominū maiestatis sine culpa eius dimittit. Solent magni Domini seruitores suos aliquādo dimittere: sed Dei benignitas seruiētes sibi non dimittit, nisi eum dimittant. Augustin. Nemo te amittit, nisi qui te dimittit. Magnitudo diuinæ indignationis aliquando ex hoc apparet, quòd Deus permittit apostatas in

Hier. 42.

tanta miseria esse in hoc sæculo. Conflabitur indignatio mea super vos, cùm ingressi fueritis Ægyptum. Apostatæ sunt arbores infructuosæ bis mortuæ. In canonica Iudæ: Mundo moritur cùm de sæculo egreditur: Deo moritur, cùm ad sæculum reuertitur. Fructum seu vtilitatem vitæ qua mundo viuatur, amittit in monasterij ingressu: vtilitatē vitæ qua viuatur Deo, in egressu:

Prouerb. 6.

& sic factus est homo inutilis. Iuxta illud: Homo apostata, vir inutilis.

*Quod multa sunt reditum ad seculum
dissuadentia.*

CAPVT II.

Ioan. 11.

Religiosus cui tentator suadet vt ad sæculum redeat, ista ad sui stabilimentum at- tendere debet. Saluator Lazarum ad vitam sæculi reuersurum plorat. Qui non plorauit moriturum, plorauit ad sæculum reuersurum. Magis expediret aliquibus mori, quàm ad sæculum reuertì, quia iuxta verbum Senecæ: Maius est periculum malè viuendi, quàm citò moriendi. Item

Matth. 27.

Saluator Iudæis suadētibus, vt de cruce descenderet,

deret, nullatenus acquieuit: neque motus pietate matris, cuius animam gladius passionis pertransibat: neque promissione Iudeorum qui dicebant, se in eum credere, si descenderet de cruce. Saluator etiam postquam de mundo recessit, licet aliquibus bonis ad confirmandam fidem resurrectionis apparuerit: mundo tamen immiscere se noluit. Multum timendum est ei, qui acquiescens Angelo magni consilij, terrena dereliquit: derelicto eius consilio in consilium impiorum abire, & ad ea redire, quę reliquit. *Despexi- Pro. 1.*
stis omne consilium meum, &c. Ego quoque in *Psal. 1.*
interitu vestro ridebo. Beatus vir qui non abiit in consilium impiorum. Infœlix verò qui abiit. Item multum terrere debet illum qui pœnitet, quòd terrena pro cœlestibus reliquit, quod legitur in vita B. Ioannis Euangelistę de duobus fratribus personis honoratis: qui audita eius prædicatione, suas possessiones vendiderunt, & pauperibus distribuerunt. Qui cùm quadam die viderent seruos quos habuerunt, diuites, & in habitu pretioso: se autem egentes, & in habitu vili: contristati sunt de hoc quod fecerant. Quo cognito, Ioannes virgis syluestribus in aurum commutatis, & lapidibus communibus mutatis in lapides pretiosos, dixit: *Ite & redimite vobis terras quas vendidistis, quia cœlorum præmia perdidistis. Et suscitans quendam iuuenem qui mortuus efferebatur: fecit quòd ipse illis fratribus annunciaret, quantam gloriam amiserant, & quantam pœnã incurrerant. Columba com- Gen. 8,*
perto quòd diluuium non cessasset, ad arcam rediit. Cùm ergo diluuium peccatorum in sæ-
culo

culo incessanter fit, non videtur esse columbæ celestis, illuc redire, sed potius corui infernalis. Coruus ab arca emissus, non legitur ad arcam fuisse reuersus. Quem spiritus Dei in claustrum desertum duxit, credere debet spiritum malignum esse, qui reditum ad sæculum ei suadet: quia secundum Bernardum: Spiritus sanctus qui adduxit, non reducet: cum non sit in eo est & non: Angelica admonitio est ad Loth facta: Noli respicere post tergum tuum: nec stes in omni circa regione: sed in monte saluum te fac. Respicens autem vxor eius post se, conuersa est in statuam salis. Statua est corpus sine spiritu: similitudinem habens hominis, non veritatem. Sic respiciens ad ea quæ reliquit: similitudinem habet religiosi, non veritatem. Corpus habet in claustro, cor in mundo. sic fit quædam statua: Hoc exemplo vitur Saluator, dicens: Memento vxoris Loth. Nemo mittens manum ad aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei. Filij Israel de manu Pharaonis liberati, pertransito mari rubro non redeunt in Ægyptum: sed de sua liberatione exultant, & laudant suum liberatorem. O quam fatuè egissent, si in Ægyptum rediissent. Ne descendas in Ægyptum. Nolite intrare in Ægyptum. Magi diuinitus edocti ad Herodem non redierunt, Saluatoris hostem. Ioseph etiam timuit redire ad locum vbi audiuit regnare Archelaum. Sic timendum est ei qui propriam salutem desiderat, redire ad mundum: vbi Satanas aduersarius salutis inter seruientes ei regnat & habitat, Scio vbi habitas, vbi sedes est Satanæ.

*In serm. de
quadrupli-
ci debito,*

Gen. 19.

Luc. 17.

Ibid. 9.

Exod. 15.

Gen. 26.

Hier. 42.

Matth. 2.

Apocal. 2.

De his quæ valent ad stabilimentum
viri religiosi.

CAPVT III.

Quatuor multum possunt valere ad stabiliendum nouitium in religione. Primum est timor confusionis. Secundum est timor periculi. Tertium amor propriæ salutis. Quartum est spes adiutorij. Circa primum notandum, quòd raro est reditus ad sæculum sine confusione. Vix est qui rediēs non incurrat notam leuitatis, vel verecundiæ, timiditatis, vel alicuius iniquitatis. Leuitati ascribitur, quòd incepit facere, & non potuit consummare. Cum leuitate, etiam notatur de fatuitate, quæ leuitatem comitatur. Seultus vt luna mutatur. Seneca. Stultitia est cui nihil constat: nihil diu placet. Stultus quod non habent, cupiunt: quod habent, fastidiunt. E contrario est de sapiente. Seneca. Quid est sapientia? est idem velle semper atque nolle. Non potest cuiquam idem semper placere nisi rectum. Sapientiam non vincit malitia. Non eiicit tentator sapientem de claustro. Stabiluit celos prudentia. Per eam viri caelestes stabiluntur. Non est sine ignominia, cum pugil fugit extra locum certaminis. Victus enim reputatur. Locus certaminis est claustrum. Dum in claustro manet aliquis, adhuc spes habetur de eius victoria, etiamsi hostis ei aliquando præualeat: quia victorem à victo superari saepe videmus. Si spiritus potestatem habentis, ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. Non est sine confusione cum

Eccl. 27.

Epist. 20.

ante med.

Sap. 7.

Pro. 3.

Eccl. 10.

cum

*Pfal. 13.**Leuit. 26.**Pro. 28.**Tren. 10.**Isa. 57.**Pfal. 6.**Iob 11.*

cum aliquis solus fugit de prælio, aliis remanentibus, pugnantibus & vincentibus. Rarò aliquis claustrum deserit, qui non prius Deum deseruerit: & ab eo desertus sit. Solet sequi recessum à Deo timor irrationalis. In Psal. Trepidauerunt timore, vbi non erat timor. Habuit Cain caput tremulum post peccatum. Comminatus est Dominus tremorem istum Iudæis: si ab eo peccando recederent. Terrebit eos sonitus folij volantis: & ita fugient quasi gladium. Fugit impius nemine persequente.

Nota etiam quòd qui de religione ad seculum redit, aliquam iniquitatem habuit, quæ eum quiescere non permittit. Sicut punctiones muscarum vel spinarum iumentum discurrere faciunt, sic punctiones vitiorum animum instabilem reddunt. Peccatum peccauit Hierusalem, propterea instabilis facta est. Cor impij quasi mare feruens quod quiescere non potest. Spiritus rationalis, qui nobilis est, in lecto sordidæ cõscientiæ quiescere non potest. Ideo qui ad religionem intrat, debet facere cõfessionem generalem: & exemplo Dauid lauare per singulas noctes lectum suum: vt in eo cum Deo quiescere possit: & sic stabilis esse poterit. Si iniquitatem quæ est in manu tua, abstuleris à te, & non manserit in tabernaculo tuo iniustitia tua, tunc lauare poteris faciem tuam absq; macula, & eris stabilis. Timor periculi, multum valere potest ad stabiliendum nouitium in religione. Mundus iste igne infernali succensus est, scilicet iræ, cupiditatis, auaritiæ, vel luxuriæ. Et ideo cum indignatione repellenda esset suasio, qua diabolus suadet reditum
ad

ad sæculum. Bernardus. Domus ardet, ignis instat à tergo : & tu mones non egredi, vel iam egressum regredi? Perditionis filius esse videtur, qui iam est in loco salutis, & ad locum periculi redit. Nemo ex eis perit, nisi filius perditionis. *Ioan. 17.*
Talis periculum suum videtur amare : vnde nō est mirum si in illo pereat. Qui amat periculum, in illo peribit. Timor huius periculi, est quasi clauus configens carnalem affectum, ne eo stimulante redeat nouitius ad seculum. Confige timore tuo carnes meas. Item est quasi pondus comprimendo retinens : sicut asseres lapidum ponderositate retinentur in tectis domorum. *Abac. 3.*
Timor Dei super omnia se superposuit. Si non in timore Domini tenueris te instanter, citò subuertetur domus tua. Spes etiam multum valere potest ad stabiliendum nouitium. Est enim quasi anchora conseruans, ne vehementia temptationis à Deo auellatur, & ad seculum reuertatur. *Psal. 118.*
Dicitur de spe; Quam sicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam. August. Noli abrumpi ab anchora, antequam intres portum. Fluctuat nauis in anchoris: sed non longè à terra proiicitur. Conatur diabolus deiicere nouitium, diffidentia vel desperatione, continuitate vel vehementia temptationis : vel diuturnitate claustralis laboris. Sed diuturnitati laboris opponenda est æternitas mercedis. August. Si labor te terret, vide mercedem. Diuturnitas, quodammodo facit vt leuius sustineatur, ratione consuetudinis, quæ diuturnitatem sequitur. Sapiens. Optima forma viuendi eligenda est, quam iocundam reddet assuetudo. Vehementiæ, vel continuitati
C tenta-

tentationis, resistit spes diuini auxilij & adiutorij. In Psal. Dominus protector vite meę: à quo trepidabo? Dominus est in circuitu populi sui: quasi murus defendens eum. Vehementia etiam tentationis est occasio, vt facilius sustineatur: quia ad hoc facit, vt gratia augeatur. Fidelis Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione prouentum, id est, gratiæ augmentum, vt possitis sustinere. Fiducia etiam est habenda in suffragiis Sanctorum, & adiutorio fratrum. Et notandum est, quod Deus iuuat seruos suos secundum quod ipsi habent spem in eo. Bernardus. Quatenus in bonis Domini fiducię pedem porrexeris: eatenus possidebis. Bonus est Dominus sperantibus in se. In Psalmo. Sperantem autem in Domino misericordia circūdabit. Benedictus vir qui cōfidit in Domino: & erit Dominus fiducia eius. & subditur: Et erit tanquam lignum quod trāspantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas, & nō timebit cūm venerit æstus, scilicet vehementis tentationis. Confide in Deo: & mane in loco tuo. Facile est in oculis Dei subito honestare, id est, ditare pauperem. Amor etiam proprię salutis potest multum valere ad stabilimentum nouitij: sicut radicatio arboris facit ad eius stabilitatem. Radicaui in populo honorificato. Populus honorificatus, est cæcus seruatorum Dei, in quo aliquis radicatur, cūm expulso amore sæculi, introducit amor Dei, & sui, & proximi. Amor sæculi expellitur, cūm diuitiæ, & delitiæ, & mundi honores contemnantur. Ad cōtemptum diuitiarum pertinet votum pau-

1. Cor. 10.

Tren. 3.

Eccl. 11.

Eccl. 24.

pau-

paupertatis : ad contemptum deliciarum , vo-
 tum continentiae : ad contemptum honorum ,
 humilitas obedientiae . Non introducitur amor
 verus , nisi expellatur amor vanus . Augustinus
 super epistolam Ioannis : Si mundi amor habi-
 tet : non est quo Dei amor intret . Adulterinae
 plantationes non dabunt radices altas , nec sta-
 bile firmamentum collocabunt . Adulterinae
 plantationes sunt , de quibus dicitur : Adulteri,
 nescitis quod amicitia huius mundi inimica est
 Deo ? Amor Dei , amor sanctae societatis , & amor
 propriae salutis multum possunt valere ad stabi-
 litatem nouitij . Funiculus triplex difficile rum-
 pitur . Amore Saluatoris debet esse affixus cru-
 ci religionis , qui ad religionem venit . Clauo
 nostri amoris potius fuit Christus affixus cru-
 ci suae , quam clavis ferreis . Sicut ostium sepul-
 chri Christum non potuit in eo tenere , sic nec
 clavi ferrei eum in cruce tenuissent inuitum ,
 sed clauo nostri amoris tenebatur . Sic amor
 Christi nouitium in religione debet retinere .
 Amor etiam sanctae societatis debet eum reti-
 nere . In Psalmo . Ecce quam bonum , & quam ioc-
 undum habitare fratres in vnum . Frater qui
 iuuatur a fratre , quasi ciuitas firma . Debilis
 qui pugnat cum forti , velle superari videtur ,
 si potius eligat esse inter eos qui nocent , quam
 inter eos qui adiutorium praebent . Amor et-
 iam propriae salutis debet eum retinere . A-
 mor iste debet esse magnus in homine , cum
 in bruto tantus esse videatur . Ex amore sa-
 lutis esse videtur , quod ovis lupum natura-
 liter fugit : & canis , si in aquam ceciderit ,

*Tractat. 2.**circa med.**Sap. 4.**Iacob. 4.**Ecccl. 4.**Pro. 18.*

natando ad littus tendit. Item avis sagaciter cauet laqueum, & declinat lapidis ictum: & si ceciderit in laqueum, ad sui liberationem conatur. Bernardus. Pudet hoc rationem non posse in homine, quod natura potest in volucre. Ad idem mouere debet amor, qui habetur ad sanitatem corporis. August. Cum gaudio debet facere immortalis futurus, quæcunq; faceret pro differenda morte moriturus. Item ad hoc incitare debet amor, quem Deus & Angeli habent ad salutem nostram. Bernard. Quid est homo, quia innotuisti ei, aut filius hominis, quia reputas eum? Denique mittis ei vnigenitum tuum: immittis spiritum tuum: promittis vultum tuum: & ne quid ab opere sollicitudinis nostræ vacet, in cælestibus etiam illos beatos spiritus propter nos mittis in ministerium. Omnes enim sunt administratorij spiritus. Maximè ad stabilitatem valet gratia. Vnde legitur de Spiritu sancto, quod stabilis est. Optimum est gratia stabilire cor. Sicut & terra si humor defuerit, in puluerem redigitur, & à vento dispergitur: & corpus si ab eo spiritus recesserit, efficitur cinis: sic si gratia Spiritus sancti nouitio defuerit, ad modum pulueris fit instabilis. In Psalmo: Non sic impij non sic, sed tanquam puluis quem proiicit ventus à facie terræ. Ideo frequenter & deuotè debet inuocare Spiritum sanctum, qui confirmet quod in eo operatus est.

*Heb. 1.
Sap. 7.
Heb. <.*

INCI-